

An tEalaíontóir

le Daithí Ó Loideáin, Coláiste Cholmcille, Indreabhán Bliain 5

Fuair an gearrscéal seo an Chéad Duais agus Corn Uí Chadhain i gComórtas Scríbhneoireachta Chumann Forbartha Chois Fharraige 2005

Tháinig mé anuas den bhád tar éis turas gearr, ní raibh an t-oileán rófhada amach ón talamh, agus an chéad rud a bhuail mé ná an aimsir. Bhí an ghrian ag taitneamh go láidir agus ní raibh leoithne ar bith le mothú san aer te; bhí sé go hálainn! Bhí mé chun m'am a thógáil mar bé mo chéad uair ar an oileán a bhí ann agus deirim i gcónaí gur fiú d'am a thógáil nuair atá tú in áit nua." Thóg Tommy a chuid spéaclaí dá shrón agus ghlan sé iad lena gheansaí glas. D'fhéach sé amach an fhuinneog leathan a bhí ar thaobh amháin den seomra agus é seo á dhéanamh aige. Bhí sé soiléir domsa nach raibh sé ag breathnú ar an radharc a bhí os a chomhair. Ní raibh sé ag breathnú ar an ngarraí, bhí sé ag breathnú ar an íomha ina intinn ar shamhradh a bhí ag lasadh suas an Samhain fhuar seo.

Mar tá na céadta rudaí le feiceáil nuair a bhreathnaíonn tú ar na rudaí beaga timpeall ort. An chéad rud a rinne gach duine timpeall orm ná léim siad síos as an mbád agus phléasc siad tríd an slua agus ar aghaidh leo go dtí an chéad siopa a raibh rudaí beaga plaisteacha le "MADE IN CHINA" scríobtha orthu ar díol acu.

Ach mise. D'fhan mé, thóg mé m'am agus d'fhéach mé ar gach aon rud timpeall orm. I gceann trí nóiméad bhí mé i m'aonar agus bhí mé in ann taitneamh a bhaint as an nádúr seo a bhí ag fás saor ó na sconsaí agus an miotal a bheadh le fáil timpeall na siopaí. Bhí croí an oileáin le fáil anseo; an áit nach raibh millte ag turasóirí.

Stop Tommy anseo chun fanacht leis na cailíní. D'fhéach sé ar an gcuid eile den rang, ní raibh siad ag gáirí ach ní raibh sé éasca le feiceáil an

raibh suim acu ar céard a bhí sé ag caint faoi ach fós lean sé ar aghaidh leis an scéal.

"Bhí mé ar tí imeacht nuair a chonaic mé píosa adhmaid a bhí titithe in aghaidh an chlaí. Shiúil mé anonn go dtí é agus chonaic mé gur comhartha a bhí ann. D'fhéach mé go géar ar na litreacha tréigthe agus phioc mé amach an focal "Ealaíontóir" scríofa air. Ní raibh gnó d'aon saghas á dhéanamh agam anseo agus mar sin dúirt mé go rachainn chun breathnú ar an ealaíontóir neamhfheiceálach seo.

Síos bóithrín beag a chuaigh mé, cheana féin ag cuimhneamh ar na pictiúir álainne a bheadh déanta ag an ealaíontóir seo den áilleacht a bhí timpeall air. Bhí an bóithrín seo an-fhiáin. Bhí na sceacha ag titim thar na gclaí ar ngach taobh díom agus rith siad isteach go dtí lár an bhóthair ach níor chuir siad as dom. Bhí sé go deas

an domhan nádúrtha a fheiceáil ag briseadh tríd na ballaí a bhí crochta ag an domhan saorga. Ní raibh aon teorainn ag an dúlra seo."

Shiúil Tommy anonn go dtí a bhord agus thóg sé suíochán ansin. Chrosáil sé a chuid lámha agus luí sé siar ina chathaoir go dtí gur bhuail sé bun an chláir dhuibh.

"Shiúil mé ar feadh deich nóiméad go dtí go bhfaca mé teachín beag bán i ngarraí amháin. Is é an chéad teach a chonaic mé agus mar sin cheapas gur teach an ealaíontóra a bhí ann. D'oscail mé an geata beag dearg, an phéint ag teacht dhó agus mé ag cur mo lámh air, agus chuaigh mé suas go dtí an doras. Bhuail mé cnag ar an doras agus d'fhan mé le haghaidh freagra. Chuala mé go leor torainn taobh istigh, cathaoireacha ag scríobadh in aghaidh tíleanna agus miotal in aghaidh miotail, go dtí

gur osclaíodh an doras le clic.

Tháinig fear réasúnta ard amach agus ar an bpointe boise bhí a fhios agam go raibh an t-ealaíontóir faighte agam mar tá rud éicint le fáil sa chaoi a bhreathnaíonn ealaíontóir nach bhfuil le feiceáil in aon duine eile. Bhí an rud sin ag an bhfear seo...freisin bhí sé clúdaithe i bpéint ach níor bhacamar le sin!

“An tusa an ealaíontóir?” A dhúirt mé agus an freagra agam cheana féin.

“Is mé”, a d’fhreagair sé. “Tar isteach, tar isteach. Tá an citeal díreach fiuchta agam beidh sé réidh i gceann cúpla nóiméad.”

Ar an bpointe seo, mar gheall ar an ngreim a bhí aige ar mo lámh bhí mé istigh sa teach agus ní raibh mé in ann an citeal a fheiceáil in áit ar bith ach lig mé don fhear cathaoir a thabhairt dom mar bhí sé éasca le feiceáil go raibh an fear bocht uaigneach. Bhí an teach glan go leor ach ní raibh an ghlaineacht sin a bhíonn le fáil nuair atá bean sa teach.

“Céard tá fear ar nós tú féin ag déanamh ar an oileán beag seo?”, a dúirt an t-ealaíontóir. “Níl cuma an turasóra ort agus ní feiliméar thú ach an oiread, tá sé le feiceáil i do chuid lámha. Níl tú ag cuimhneamh ar teach a cheannacht anseo an bhfuil?”

Bhí sé soiléir nár labhair an fear seo le héinne le tamall fada!

“Tommy an t-ainm atá orm agus tá tú ceart, ní turasóir ná feirmeoir mé. Bhí mé ar mo laethanta saoire agus chuile lá a d’fhéach mé amach romham agus mé ar an trá chonaic mé an t-oileán seo agus mar sin dúirt mé go rachadh mé chun breathnú céard a bhí le fáil anseo.”

“Agus céard a cheapfainn tú? Tá sé go hálainn anseo, nach bhfuil? Ach an t-aon rud faoi ná go mbíonn i bhfad an iomarca turasóirí anseo. Tagann siad anseo agus níl siad ag iarraidh pictiúir ar chor ar bith. Séard atá siad ag iarraidh ná tithe beaga plaisteacha! Céard a cheapann siad a dhéanann ealaíontóir! Ha!”

“Tá ceist agam.”

“Is ea?”

“Cén chaoi an labhraíonn fear ar feadh cúig nóiméad agus sé nó seacht gceist a chur agus gan a ainm a thabhairt dom!”

“Ó gabh mo leithscéal! Rinne mé dearmad! Pádraig an t-ainm atá orm.”

“Iontach! Anois, a Phádraig”, a dúirt mé agus mé ag gáire beagáinín, “Le do cheist a fhreagairt, ceapaim go bhfuil an t-oileán seo go hálainn. Ach faoi na turasóirí, níl a fhios agam cén chaoi ar tháinig siad ar do theachín mar tá an comhartha i bhfolach taobh thiar do chlaí!”

“Sin é an áit a d’fhág mé é.”

“Céard?”

“D’fhág mé an comhartha ansin mar ní raibh ach turasóirí ag teacht anseo. Bhí mé ag iarraidh daoine a d’fhéach ar na rudaí timpeall orthu sa chaoi a d’fhéach mise ar na rudaí timpeall ormsa. Agus breathnaíonn sé go d’oibrigh sé!”

“An-ghlic, an-ghlic ar fad. Ach táim cinnte go bhfuil sé deacair ort do chuid ealaíne a dhíol agus tú ag cur an comhartha i bhfolach mar sin. Céard a dhéanann tú le haghaidh airgead anseo?”

“Airgead? Níl airgead ag teastail uaim. Breathnaigh ar an áilleacht timpeall orm. Tá sé sin i bhfad níos luachmhaire dhomsa. Cur do chathaoir isteach agus taispeánfaidh mé rud éicint duit.”

Thóg Tommy sos chun breathnú ar na daltaí os a comhair. Bhí sé le feiceáil aige go raibh suim le feiceáil sna súile. Chuir sé ceithre chois den chathaoir ar an urlár agus sheas sé suas. Shiúil sé anonn go dtí an fhuinneog, chas sé timpeall chun breathnú ar na daltaí arís agus lean sé ar aghaidh.

“Lean mé Pádraig amach an doras a bhí ar chúl an tí. Bhí an teach suite ar imeall an oileáin agus bhí trá álainn os mo chomhair. Chuaigh Pádraig isteach i dteacháin níos lú in aice lena theach agus lean mé é. Seomra amháin a bhí taobh istigh.

Ní raibh mé in ann siúl. Bhí na mílte pictiúir ar na ballaí. Chaith solas na gréine a bhí ag teacht isteach

an fhuinneog mhór na dathanna uile timpeall an tseomra. Bhí an seomra lán le breo ildathach agus bhuail sé mé i gcaoi nár bhuail aon rud mé cheana. Bhí sé soiléir go mbíodh Pádraig sa seomra seo go rialta mar ní fhaca sé é an chaoi a bhfaca mise é.

“Seo é an áit a dhéanann mé gach pictiúr. Agus táim cinnte go bhfeiceann tú cén fáth nach bhfuil airgead ag teastáil uaim; breathnaigh amach an fhuinneog ansin.”

D’fhéach mé amach. Níl na focail agam chun rá leat cén scéimh a bhí le feiceáil agam. Bhí radharc den trá le feiceáil ón fhuinneog agus bhí uamhan orm.

“Tuigeann mé anois é”, a dhúirt mé.

“Níl a fhios agat cé mhéid uair a thriail mé an radharc sin a tharraingt. Breathnaigh ar na pictiúir seo.”

Thaispeáin sé balla amháin a bhí lán le pictiúir a bhí déanta aige den trá ach bhí sé ceart, bhí na pictiúir go deas ach ní raibh an bhreathacht sin acu.

“Bhí mé ag triail an radharc sin a fháil ceart le deich mbliana go dtí lá amháin, go bhfuair mé an draíocht a bhí ag teastáil. Bhí mé taobh amuigh, ag péinteáil rud éicint a bhí ar an bhfear nuair a thit mo scuab. Chrom mé síos chun é a fháil agus thit mé. Luí mé ar mo bholg agus d’fhéach mé suas. Bhí sé agam! An t-am ar fad agus mé ag péinteáil an radhairc, bhí mé ag breathnú air sa gcaoi céanna gach uair.

Thóg mé mo scuab agus thosaigh mé ag péinteáil díreach ansin agus bhí sé agam. An méid a bhí orm a dhéanamh ná breathnú ar céard a bhí os mo chomhair amach i gcaoi difriúil!”

Stop Tommy, thóg sé a gcuid spéaclaí dá súile agus d’fhéach sé orainn.

D’fhág mé an rang agus ó shin d’fhéach mé ar an saol i gcaoi difriúil. Tá sé do-chreidte, na rudaí a fheiceann tú nuair a thógann tú d’am chun breathnú ar rudaí i gcaoi difriúil...